

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ
Факультет іноземної філології

Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
для науковців, викладачів, учителів, здобувачів
вищої освіти

18 травня 2022 року

Головний редактор:

Бойчук Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Борисов Володимир – кандидат філологічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва Марина – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської мови ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Князь Ганна – кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземної філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кутова Наталія – старший викладач кафедри німецької філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лембік Сніжана – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Перлова Вікторія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Подуфалова Тетяна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики англійського усного і писемного мовлення ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Руда Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Сазонова Ярослава – доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської фонетики і граматики ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Скразловська Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Шпак Юлія – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 18 травня 2022 року)*

Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи [Електронне видання] : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 18 трав. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2022. – 227 с.

У збірнику відображено тези Міжнародної науково-практичної конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень науковців України і зарубіжжя в галузях філології та методики навчання іноземних мов.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Шкриль Катерина, Одегова Наталія The Motivational Aspect of Cooperative Learning in the English Classroom.....	96
СУЧАСНІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТУДІЇ.....	99
Deniz Suzan A Reconsideration of the Childhood Myth and its Reflections in “The Giver” and “The Last Children”.....	99
Tamošiūnienė Lora Debate of “Distant” vs “Close” Reading in Literature Studies.....	101
Веретюк Тетяна До питання розвитку жанру детектив в українській літературі.....	103
Веретюк Тетяна, Киричук Софія Жанр міського фентезі в українській літературі.....	105
Володарська Маргарита The novel “Little women” by L.M. Alcott: Interpretation Aspects.....	108
Горовенко Марія Scottish Cultural Identity in the Novel ‘Outlander’ by D. Gabaldon.....	111
Князь Ганна Рецепція античності в англійській літературі.....	113
Козлова Алла Осень в лирике Эльдара Рязанова.....	116
Кононова Жанна Balmont – The Translator of English Poetry.....	119
Корнєєва Людмила Кросс-опусний художній світ у контексті колективної сутності культури...	122
Лазарева Олена Художня концепція світу та руйнівна саморефлексія у творчості М. Еміса....	124
Приходько Віра, Солошенко-Задніпровська Наталія Духовний світ людини на війні.....	127

постмодернізму соціальна реальність втрачає свою головну характеристику і вже не є константою в межах життя людини через ймовірність радикальних змін, таких, як війна, і в той же час через взаємовплив одночасно існуючих реалій. Своєрідність творів Еміса у тому, що реальність, з одного боку, є продуктом людської діяльності в ході історичного розвитку, і в той же час і сама людина є продуктом реальності.

Список використаних джерел

- Amis, M. (2003). *Time's Arrow or The Nature of the Offence*. London: Vintage.
- Bentley, N. (2008). *Contemporary British Fiction*. Edinburgh University Press.
- Diedrick, J. (2004) *Understanding Martin Emis*. South Carolina: University of South Carolina Press.
- Massie, A. (2000). *The Novel Today: a critical guide to the British Novel 1970-1989*. Oxford: Oxford University Press.
- Wood, J. (2013). *The Broken Estate: Essays on Literature and Belief*. Random House Publishing Group.

ДУХОВНИЙ СВІТ ЛЮДИНИ НА ВІЙНІ

Віра Приходько

Харківська державна академія фізичної культури,
Україна

Наталія Солошенко-Задніпровська

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Україна

Значним відкриттям війни 2022 року стало відтворення духовного світу людини на війні, мало помітних змін, зрушень, зворотів, що відбуваються в людській душі під впливом найгіршого з лих. Ніхто із нас не очікував війни у ХХІ столітті. ХХ століття вже давно закінчилося або шумно померло, «розігрите» війнами, катастрофами, коли сили Зла іноді переважали сили Добра (Гончарова & Забудська, 2018; Приходько & Солошенко-Задніпровська, 2020). Звернемося до історичної пам'яті, коли отрута головнокомандувача країни-загарбниці розповсюджується на перебіг і хід війни, на прикладі романістів Франції.

Клод Мансерон (1923) відомий, насамперед, своїми працями як історик наполеонівських воєн: «Останні роки аристократії», «Революція наближається», «Громадянин Бонапарт: юність Наполеона», «Наполеон знову бере Париж». Написані вони жваво та захоплююче, близькі до художньої прози. Проте у ряді французьких письменників-романістів Клод Мансерон займає скромніше місце, ніж такі майстри цього жанру, як Ж.П. Шаброль, М. Дрюон, А. Труайя та ін.

Проте роман Клода Мансерона «Барабан Бородіна» (1974) – про переломний період французької історії. У вступній статті до роману Клод Мансерон зізнається, що, приступаючи до роботи над романом, він мав перед собою великий зразок Стендаля. Епізоди битви при Ватерлоо, зображені

Стендалем, допомогли письменнику дійти зображення війни. Ім'я ушлявленого письменника та його твори стали джерелом однієї ознаки – французького письменника військової теми.

У цьому особливий інтерес представляє ставлення Клода Мансерона до того, хто стояв на чолі однієї з найжорстокіших агресій ХІХ століття. Багатьом такі зображення здавалися шаржом на знаменитого полководця: наприклад, опис ранкового туалету відбувається шляхом перетворення полководця на звичайну людину, яка з насолодою вмивається (Л.М. Толстой, «Війна і мир»). А в «Барабані» Наполеон переодягається в польські мундири, що диктується необхідністю маскуванню, але при цьому він виглядає майже карикатурно. Барахтаючись в мундирі з чужого плеча, прославлений полководець виглядає кумедно. Елемент сатиричної гіперболи тут очевидний, тим більше, що ця сцена супроводжується словами про те, що не кожній жінці дано побачити Наполеона, який переодягається. Ця сцена інакше як шарж не сприймається.

У наші дні у 2022 році «Барабан Бородіна» Клода Мансерона можна розглядати як своєрідну відсіч спробам відродити культ військового диктатора. Все, що було поза ним, не мало для нього значення, тому що все у світі, як йому здавалося, залежало тільки від його волі, – писав Л.М. Толстой про Наполеона. На наш погляд, президент росії, який відсиджується в бункері, керується думками, що Україна та Європа залежать від його бажань та волі. Сучасниками вираз «наполеонівські плани» сприймається, насамперед, у антивоєнному та, водночас, у різко сатиричному аспекті. Сьогодні рецидиви культу знаменитого завойовника, як правило, збігатимуться з черговим витком в устремліннях рашистів.

Клод Мансерон у змісті «Барабан Бородіна» примикає до традиції таких художників слова, як Б. Шоу («Вибрані долі»), А. Франс («Острів пінгвінів»), які зробили образ Наполеона об'єктом відвертої сатири. Але у Б. Шоу та А. Франса подібні прийоми диктуються самою природою сатиричних творів, а в історичному романі вони можуть часом вступити в суперечність із законами жанру та привнести у зображення відомої історичної особи елементи зайвого суб'єктивізму. Наприклад, Наполеон, відомий гидливим ставленням до поранених, публічно образив понівеченого в боях полковника О'Гормокана, і горда красуня-француженка Марі-Ніж на сполох нелюдському тирану принародно виявила бажання стати дружиною полковника.

Головний герой роману Ежен де ля Гетт-Ландрі схильний до егоїзму, що безроздільно панує над усіма його помислами. Боротьба з наполеонівським егоцентризмом становить, з першого погляду, основний пафос роману «Барабан Бородіна». Характерно, що ця боротьба відбувається в душі героя як внутрішнє життя персонажа. Він часто згадував слова рекламного плаката: Лікурґ-Кіп-Олександр-Македонський-Ганнібал-Карл-Великий. Але результат для героя роману Ежена – Наполеон Великий. Ежен де ля Гетт-Ландрі перебуває ніби у владі гіпнозу, безглуздох мрій. І ніхто з оточуючих, навіть кохана жінка, не може розбудити його від цього сну.

З іншого погляду, автор дає можливість Ежену до певного часу залишитися при своїх мріях. У той же час прийом непрямой мови дозволяє письменнику стояти трохи осторонь. Вводячи авторське резюме, оповідач отримує можливість ненароком позначити справжню суть душевного персонажа. Питома вага таких авторських «вставок» зростатиме у внутрішній промові Ежена протягом того, як посилюватиметься вплив на його душу отрути «наполеонівських» планів. Прозорий натяк на носія зла Калібана та на кумира Ежена – Наполеона, що виходить від автора, сприймається як свого роду ознака тих незліченних бід, які принесе Калібан і Ежену, і тим п'ятсот тисячам, що зігнані на найжахливішу з війн в 1812.

Характерною є наступна деталь. У польовому шпиталі хірург пропонує головному герою, 27-річному лейтенанту, маркізу Ежену де ля Гетт-Ландрі та Марі-Ніж, дружині полковника О'Гормокана, подивитися, як він оперуватиме їхнього спільного друга. Цей «стендалевський епізод» у романі дозволяє згадати відому сцену з «Пармської обителі», де простодушна героїня пропонує Фабрицію потиснути руку трупу, бо є добрі й погані трупи. Питання лише в уніформі. Одягнені в червоне – добрі.

Зрозуміло, у подібних деталях, які в «Барабані Бородіна» К. Мансерон примикає до стендалівської традиції протиставлення жорстокої прози війни різного роду романтичним уявленням про неї. Безперечно, жорстока проза війни 2022 року не йде в жодне порівняння з описаними подіями французького історика та письменника К. Мансерона, крізь його призму стонів, болю, крику душі. Проте, саме під час війн ми маємо ознаки розкриття духовного світу людини.

Список використаних джерел

- Гончарова, О.А., & Забудська А.К. (2018). Проблема впливу війни на формування особистості людини в романах Е. Хемінгуея «Прощай, зброе!» та «По кому подзвін». *Філологічні студії: Зб. наук. статей*, 25, 66–72.
- Приходько, В.С., & Солошенко-Задніпровська, Н.К. (2020). Лабиринты надежды и спасения в романе Чарльза Белфора «Парижский архитектор». *Мова і культура*, 22, VII(202), 185–193.

ТЕМА ЕМІГРАЦІЇ У РОМАНІ МАРІЇ ГАГАРІН «BLONDS ÉTAIENT LES BLÉS D'UKRAINE»

Ольга Скарбек

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Україна

Сьогодні проблема мультикультуралізму та ідентичності розглядається під різними кутами зору, дискутується вченими різного спрямування, зближуючи предметні поля філософії, психології, культурології, соціології, апелюючи до глобальних процесів, які відкривають кордони для вільного пересування, що часто веде до стирання кордонів й формування мультинаціональних держав.